

## SZOPHOSZ - CSURKA LÁSZLÓ

2005. december 21-én, szerdán, az [ORFEUSZ AZ ALVILÁGBAN](#) előadást [CSUKRA LÁSZLÓ](#), társulatunk Jászai Mari-díjas művésze mentette meg, aki a megbetegedett [KÁLLAI FERENC](#) helyett



SZOPHOSZ szerepét játszotta, hatalmas sikert aratva.

*Szeretettel gratulálunk,  
s méltó művészi feladatokban gazdag,  
boldog új évet kívánunk!*

A "beugró" színész feladata mindig nagyon nehéz. **Gyakorlatilag gúzsba kötve kell táncolnia**, hiszen másnak a jelmezében, másnak a mozgásaival, gesztusaival egy már meglévő produkció "gépezetébe" kell beilleszkednie. Ugyanakkor ennek az illeszkedésnek nem látszódnak a törésvonalai, tehát valamilyen megfoghatatlanul gyors folyamatban, azonnal sajátjává is kell tennie a szerepet...

### A BEUGRÁSOK TERMÉSZETÉRŐL

**A beugrás minden alkalommal nagy pszihikai és fizikai teher a társulat egésze számára.**

**Kezdjük a megbetegedett színésszel, akit helyettesíteni kell!**

Az talán már közhelynek számít, hogy **egy színész csak végső esetben**, gyakorlatilag életveszélyes állapotban **mondja le esedékes előadását**, hiszen tudja, hogy rengeteg ember munkáját veszélyezteti. **Ezért aztán képesek 40 fokos lázzal, lángoló ízületi gyulladással, törött, kificamodott lábbal is játszani**, mint pl. legutóbb Kubik Anna, *A néma revolverek városa* egyik előadásán. Természetesen arról a helyzetről beszélek, amikor a színész maga dönthet, mert amikor szigorú orvosok, és aggódó családtagok teljesen jogosan "ágyhoz kötik" egy színészt, akkor nincs mese, megoldást kell találni.

Ilyenkor aztán **az előadás rendezőjének feladata felkutatni azt a színészt a magyar nyelvterületen, aki esetleg már játszotta a produkció veszélyeztetett szerepét**, tehát van valami fogalma a szövegről, zenés előadás esetében a dalokról, **vagy azt a színészt saját társulatában, akire tulajdonképpen szintén ki lehetett volna osztani eredetileg is a szerepet, s aki félretéve esetleges sértődöttségét vélt vagy valós mellözöttsége miatt, a társulat "aranytartálékaként" a produkció megmentője lehet.** Nagyon fontos, hogy a beugró színész meg legyen győződve arról, hogy egyedül ő képes megoldani a vészhelyzetet, tehát hogy ambicionálja a feladatot, tudjon nagyon gyorsan tanulni, és képes legyen villámgyors átlényegüléssel, nagy empátiával, esztétikai minőséget produkálva, valóban eljátszani a szerepet. **Feladata nagyon nehéz. Gyakorlatilag gúzsba kötve kell táncolnia, - hiszen másnak a jelmezében, másnak a mozgásaival, gesztusaival egy már meglévő produkció "gépezetébe" kell beilleszkednie. Ugyanakkor ennek az illeszkedésnek nem látszódnak a törésvonalai, tehát valamilyen megfoghatatlanul gyors folyamatban, azonnal sajátjává is kell tennie a szerepet.** Mindezek mellett nem elhanyagolható lelki terhet jelent természetesen az a nagy aggodás, a beugró színész és a társulat egésze számára

egyaránt, amit a megbetegedett művész iránt érzenek, tudják, hogy **lényegében nem lehet senkit "helyettesíteni" - mégis meg kell próbálkozni ezzel a lehetetlen feladattal.**

**A rendező döntését követően aztán felpörögnek az események.** Példány másolása, a szerep kijelölése, a megtalált és felkért színész meggyőzése, hogy vállalja el a feladatot. Jó esetben a beugró színésznek van egy éjszakája szövegtanulásra, s az előadás videófelvételének megtekintésére, ezek után indulhat a beugró próbára, rosszabb esetben rögtön a színpadra kell vonulni a szöveggel, s az előadás rendezője, asszisztense és ügyelője irányításával, majd a jelenetekben érintett színészek segítségével, szöveggel a kézben próbálni, próbálni, próbálni annyit, amennyit engedélyez a helyzet...

**Ilyenkor az idő mindenki számára villámgyorsan elszalad, s már itt is az este,** miközben a varroda, vagy az öltöztetők közben alakítottak a jelmezen, s már csak percek vannak az előadás elkezdéséig. Az öltözés, sminkelés közben is folyamatos a szövegtanulás és a jelenetek memorizálása, majd elindul az előadás, **s nincs mese "be kell ugrani a tengerbe" és hagyni kell, hogy elsodorjanak a hullámok,** s nem lehet fuldokolva kalimpálni, hanem biztonságosan, nyugodt tempókkal, jó ritmusban "úszni kell". **A beugró színész ilyenkor bár tud "úszni", bizony gyakran minden igyekezete ellenére "víz alá kerül".** Jelenetről, **jelenetre meg kell küzdenie az életben maradásáért, a szó szoros értelmében az életéért játszik, s ettől minden alkalommal különös izzása, intenzitása lesz alakításának.**

**Külön nagy ajándéka az ilyen helyzeteknek, hogy mindenki kivétel nélkül segíti őt, óvón vigyázza lépteit, megfogja könyökét és jó helyre vezeti ha eltévedne, legádázabb ellensége fülébe súgja, vagy éppen elmondja helyette szövegét, ha a helyzet úgy kívánja, - szóval mindenki szereti...** Az előadás végén pedig mindig ünneplés következik. A rendezőtől kezdve, a színészekén át, a műszak, a titkárság, a kellékesek, az ügyelők, az öltöztetők, a fodrászok, a nézőtéri személyzet, és a portások is ünnepelnek, hiszen hőst avattak, aki megmentette a produkciót... És ez így igaz, **minden alkalommal egy valódi hőst tapsolnak meg a nézők, s ölelgetnek a színházi emberek.**

Az előadás pedig különös módon ilyenkor általában nem sérül, inkább összefogottabb, koncentráltabb is talán, mint korábbi estéken. Tehát a közönség is egyértelműen jól jár, annak ellenére, hogy kezdéskor kissé talán bosszankodott, hogy más valakit lát a színpadon, mint a nyomtatott színlapon. **Végül, de nem utolsó sorban, a beugró színész sokszor új oldaláról mutatkozik meg az ilyen helyzetekben, nem várt, kellemes meglepetést okozva a társulatnak, a közönségnek, s akár önmagának is.**

*Bartos Zsóka*